

Od redakcji

From the Editor

P przedłużający się stan pandemii koronawirusa wywołującego chorobę COVID-19 wraz z kolejnymi falami zachorowań i szumem informacyjnym brutalnie odsłania słabe punkty systemów opieki zdrowotnej różnych krajów świata, ukazując zarazem niezwykle bogactwo ludzkich zachowań w obliczu kryzysu. Wśród nich dostrzec można zarówno zaprzeczanie i zaskakujące ignorowanie faktów, jak też bunt i agresję, ochronę siebie kosztem innych, nierealistyczny optymizm bądź pesymizm, a także reakcje pełne solidarności, poświęcenia i empatii.

W nawiązaniu do problemu pandemii obecny numer czasopisma otwiera zamówiony przez redakcję artykuł trzech autorek należących do składu Rady Naukowej. Autorkami tymi są: Stavroula Kalaitzi, Katarzyna Czabawska i Suzanne Babich, a tytuł ich opracowania to *Global health leadership: recall the past to better understand the present (Światowe przywództwo w dziedzinie zdrowia: pamiętajmy o przeszłości, by lepiej rozumieć teraźniejszość)*. Autorki, reprezentujące różne kraje, jednym głosem przypominają o pozytywnej roli, jaką może odegrać międzynarodowa solidarność w konfrontacji z obecnymi wyzwaniami, oraz o korzyściach płynących z wyciągania wniosków z przeszłych doświadczeń ludzkości. Podkreślają znaczenie decyzji podejmowanych przez światowych przywódców odpowiedzialnych za opiekę zdrowotną, nie zapominając o doniosłej roli szeregowych pracowników ochrony zdrowia.

Pozostałe artykuły dotyczą innych tematów. Część numeru poświęconą pracom empirycznym otwiera praca dwóch autorów, Krzysztofa Mudynia i Roberta Dudka,

zatytułowana *Emocjonalność osób z problemem alkoholowym. Porównanie pacjentów rozpoczynających terapię i pacjentów po sześciu miesiącach terapii (Emotionality of people with the alcohol problem. Comparison of patients starting therapy and patients after six months of therapy)*. W opracowaniu tym autorzy koncentrują się na dynamice stanu emocjonalnego pacjentów pozostających w terapii z powodu uzależnienia od alkoholu. Jak wskazują dane z zaprezentowanych przez nich badań, dynamika ta nie ma charakteru liniowego, lecz łączy się często z czasowym pogorszeniem samopoczucia, co autorzy interpretują jako wskaźnik odzyskiwania dostępu do tłumionych dotąd przez pacjentów uczuć.

Kolejna praca autorstwa Iwony Malinowskiej-Lipień, Aleksandry Bajorek i Teresy Gabryś, zatytułowana *Sprawność fizyczna a występowanie zespołu słabości wśród osób w wieku starszym (Physical fitness and the occurrence of frailty among older people)* prezentuje wyniki badań, w których autorki oceniały związek pomiędzy sprawnością fizyczną osób w wieku starszym a postawionym rozpoznaniem tzw. zespołu słabości.

Kolejna praca zamieszczona w tej części czasopisma to praca dwóch autorów, Pawła Kurowskiego i Dawida Janczarzyka. Nosi ona tytuł *Porównanie wpływu techniki energii mięśniowej powtórzonej jednokrotnie i trzykrotnie na zmianę progu bólu i parametrów elektrofizjologicznych mięśnia czworobocznego grzbietu (Comparison of the effect of the muscle energy technique repeated once and three times on the change of pain threshold and electrophysiological parameters of the trapezius muscle)* i dotyczy oceny efektów dwóch odmian

jednej z technik energii mięśniowej (TEM) stosowanej przez fizjoterapeutów w celu obniżenia napięcia mięśniowego i podwyższenia progu odczuwania bólu.

Ostatnia w tej części numeru praca, autorstwa Katarzyny Lipiny i Urszuli Marcinkowskiej, nosi tytuł *Wykonywanie świadczeń zdrowotnych w sytuacji braku kadr medycznych (Performing health services in the perspective of a lack of medical staff)*. Poruszany w niej problem można uznać za aktualny, zwłaszcza w świetle obecnej sytuacji epidemicznej. Praca ta referuje badania opinii pracowników opieki zdrowotnej – pielęgniarek i ratowników medycznych. Wynika z nich, że najczęściej wskazywanym przez pielęgniarki i ratowników medycznych rozwiązaniem problemu podniesienia jakości opieki medycznej jest liczbowe wzmocnienie zatrudnienia w tym sektorze. Autorki sygnalizują, że sposobem na zapewnienie wysokiej jakości wykonywanych usług medycznych jest również przestrzeganie standardów wypracowanych w ochronie zdrowia, przy czym uzyskane przez nie dane wskazują, że w praktyce standardy te często nie są w pełni realizowane.

Część numeru poświęcona pracom teoretycznym i przeglądowym zawiera dwie prace. Pierwsza z nich to opracowanie Patrycji Zurzyckiej, Iwony Oskędry i Katarzyny Wojtas pt. *Wybrane zagadnienia opieki nad osobami chorującymi psychicznie ze współistniejącymi zaburzeniami somatycznymi (Selected issues of caring for mentally ill persons with concomitant somatic disorders)*. W pracy tej autorki wskazują, że osoby chorujące psychicznie doświadczają zwiększonej zachorowalności na dolegliwości somatyczne o różnej etiologii. Opowiadają się za kompleksową opieką

połączoną z wykorzystaniem edukacji zdrowotnej w wykonaniu wszystkich członków zespołu terapeutycznego, co korzystnie wpływa na wynik postępowania terapeutycznego.

Druga z prac zamieszczonych w tej części to artykuł Weroniki Lebowej pt. *Francisco Goya, Vincent van Gogh, Edvard Munch – świat urojony w twórczości wybitnych artystów malarzy (Francisco Goya, Vincent van Gogh, Edvard Munch – the imaginary world in the work of eminent painters)*. Autorka za cel postawiła sobie zilustrowanie na przykładzie wybitnych malarzy skądinąd znanej prawdy, że choroba nie tylko nie uniemożliwia znaczących osiągnięć artystycznych, ale może być ważną dla nich inspiracją. Podkreśla jednocześnie, że wynikające z cierpień doświadczenia artystów powinny stanowić integralny element interpretacji ich dzieł.

W części numeru poświęconej recenzjom znalazła się recenzja interesującego poradnika dla pacjentów pt. *Przeszczepienie wątroby bez tajemnic*, opracowanego przez dwóch doświadczonych lekarzy transplantologów, Piotra Milkiewicza i Macieja Wójcickiego. Poradnik ten kierowany przede wszystkim do osób mających w perspektywie przeszczep wątroby stanowi przykład jak można i należy rozmawiać z pacjentami przygotowywanymi do przeszczepu.

Numer zamykają *Wskazówki dla Autorów / Guidelines for Authors* oraz lista recenzentów prac zamieszczonych w tegorocznych numerach czasopisma.

Naszemu Czytelnikom życzymy interesującej lektury.

Redaktor Naczelny
Marek Motyka